

Statinio prieinamumo rezultatų procentų reikšmės STASIS. Kada įstaiga yra pilnai pritaikyta, kada iš dalies ir kada nepritaikyta?

Statinio prieinamumo rezultatai STASIS apskaičiuojami kaip visų vertinamų grupių kriterijų atitikimo rezultatų vidurkis, kuris gali svyruoti nuo 0 iki 100 proc. Atsižvelgiant į gautą bendrą kriterijų procentinį įvertinimą, STASIS žemėlapyje nurodomas statinių atitikimas minimaliems prieinamumo reikalavimams ir objektai žymimi spalvomis pagal šviesoforo principą:

Spalva	Procentai	Reikšmė
Žalia	80–100 %	Atitinka reikalavimus
Geltona	50–79 %	Dalinai atitinka reikalavimus
Raudona	0–49 %	Neatitinka reikalavimų
Pilka	-	Prieinamumas neįvertintas

Remiantis šiais rezultatais, galima daryti prielaidą, kad įstaiga yra pritaikyta asmenims su negalia, nepriklausomai nuo negalios tipo (judėjimo, regos, klausos ar psichosocialinė negalia).

Eil. Nr.	Negalios tipas	Paveikslėlis
1	Judėjimo negalia	
2	Regos negalia	
3	Klausos negalia	
4	Pažintinių funkcijų sutrikimas	

Ką STASIS prieinamumo vertinimo anketoje reiškia vidurkiai ir kaip jie skaičiuojami?

STASIS prieinamumo vertinimo anketoje vidurkiai atspindi statinio prieinamumo lygį kiekvienai žmonių su negalia grupei pagal negalios tipą atskirai ir bendrą statinio prieinamumą, išvedus visų vidurkių vidurkį.

Vidurkių Apskaičiavimas

Kriterijų Grupės: Statinių prieinamumo reikalavimai skirstomi į 7 kriterijų grupes (8 kriterijus yra papildomas, tai specialieji reikalavimai skirtingoms įstaigoms, ugdymo, sveikatos ir kt.), sudarančias 75 pagrindinius kriterijus ir 125 papildomus kriterijus.

1. **Pagrindiniai kriterijai (75 vnt.)** – elementai, kuriems keliami prieinamumo reikalavimai.
2. **Papildomi kriterijai (125 vnt.)** – reikalavimai tiems elementams, kurių buvimas priklauso nuo statinio paskirties ir vykdomos veiklos. Pavyzdžiui, jei statinys yra 2 aukštų, būtina užtikrinti asmenų su negalia patekimo galimybę į antrą aukštą, todėl į bendrą rezultatą įtraukiami ir papildomų kriterijų (liftas, laiptai) atsakymai. Jeigu statinys yra vieno aukšto, papildomi kriterijai nevertinami ir į skaičiavimą nepatenka.

Bendro Rezultato Apskaičiavimas

Bendras statinio prieinamumo rezultatas nustatomas remiantis vidurkių skaičiavimu, kuris apima kelis žingsnius:

1. **Kriterijų Grupės ir Pogrupiai.** Statinio prieinamumo reikalavimai yra suskirstyti į kriterijų grupes. Kiekviena grupė gali turėti pogrupių, kurie atspindi skirtingus prieinamumo aspektus.
2. **Vidurkių Apskaičiavimas.** Pirmiausia, kiekvienam kriterijų pogrupiui apskaičiuojamas vidurkis, atsižvelgiant į visus pagrindinius ir papildomus kriterijus, kurie yra taikomi šiam pogrupiui. Tada kiekvienai grupei apskaičiuojamas atskiras vidurkis, remiantis tos grupės pogrupio kriterijais.
3. **Bendro Vidurkio Skaičiavimas.** Iš visų grupių vidurkių apskaičiuojamas bendras vidurkis. Tai reiškia, kad visi grupių vidurkiai sumuojami ir padalijami iš grupių skaičiaus. Toliau kiekvienam negalios tipui (pvz., judėjimo, regos, klausos negaliai) apskaičiuojamas atskiras vidurkis, atsižvelgiant į tai, kaip kiekvienas kriterijus atitinka šio tipo poreikius.
4. **Galutinis Bendras Rezultatas.** Galiausiai, bendras statinio prieinamumo rezultatas yra gaunamas sujungiant visų grupių vidurkį su kiekvieno negalios tipo vidurkiu. Tai leidžia įvertinti, kaip statinys atitinka įvairių žmonių grupių poreikius.

Pavyzdys: tarkime, turime 3 kriterijų grupes:

Grupė A: Vidurkis 70%

Grupė B: Vidurkis 80%

Grupė C: Vidurkis 90%

Bendras grupių vidurkis būtų $(70+80+90)/3=80\%$.

5. Kriterijų (arba rodiklių) pagal negalios tipą reikšmingumų nustatymas.

Kriterijų ir rodiklių reikšmingumas nustatytas pasitelkiant ekspertų nuomonę. Ekspertai atstovavo šioms grupėms:

- žmonės su negalia, atstovaujantys skirtingiems negalios tipams: judėjimo, regos, klausos, psichosocialinei;
- asmenys, tiesiogiai susiduriantys su asmenimis su negalia (viešosios sektoriaus įstaigų darbuotojai, pvz., soc. darbuotojai, administratoriai, medikai, mokytojai ir pan.);
- statinių valdytojai;
- kiti specialistai (architektai, statytojai ir pan.).

Kriterijų reikšmingumas nustatytas atliekant ekspertų anketinę apklausą. Taip buvo skaičiuojama, norint atsižvelgti į visų šiame procese dalyvaujančiųjų nuomones. Apklauskos tyrimui buvo pasirinkti asmenys su negalia, kurie žino geriausiai, kokių elementų pritaikymas jiems yra svarbiausias.

Specialistai, tiesiogiai dirbantys su asmenimis, turinčiais negalią, geriausiai mato realią situaciją, kokie elementai yra pritaikyti ar kurie iš jų pritaikyti netinkamai ir trukdo normaliai naudotis įstaigų teikiamomis paslaugomis.

Statinių valdytojai valdo informaciją apie statinio eksploatavimą, atliktas ar planuojamas renovacijas, o kiti specialistai turi žinių dėl keliamų reikalavimų apstatytos aplinkos pritaikymui asmenims su negalia.

Atlikus apklausą (2022 m. pabaigoje – 2023 m. pradžioje), kiekvienam kriterijui buvo nustatytas reikšmingumo procentas pagal 4 pagrindinius negalios tipus: judėjimo, regėjimo, klausos, psichosocialinę.